

ки й техніки, наявний не тільки позитив. Серед проблем, із якими зіткнулося сучасне інформаційне суспільство вже сьогодні: комп'ютерні віруси, Інтернет-залежність і втрата людьми спілкування наживо, повна втрата людиною приватності, дезінформація в засобах масової інформації, чорний і сірий PR, дитяча порнографія, Інтернет-піратство, спам і проблема Інтернет-безграмотності.

Радогуз С.
НТУ «ХПІ»

МОЛОДІ РОКИ В. Л. КІРПІЧОВА: ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО НАУКОВЦЯ

Викладацька й наукова діяльність роду Кірпи́чових почалася з батька Віктора Львовича – Лева Матвійовича Кірпи́чова. 1826 р. Лев Кірпи́чов закінчив Головне інженерне училище серед кращих учнів, де після закінчення йому було запропоновано місце викладача математики. У подальшому працював помічником інспектора спочатку училища, потім Пажеського, а надалі Павловського кадетського корпусів. Разом із відомим російським ученим-математиком Віктором Яковлевичем Буняковським видав низку перекладів математичних довідників і навіть кілька книг белетристичного змісту. Саме на честь Буняковського Лев Матвійович і назвав свого сина, що народився 8 жовтня (26 вересня) 1845 р. у Петербурзі. Це містичним чином передалося майбутньому науковцеві-організатору: усе своє життя Віктор Львович високо цінував математику та класичну літературу.

Через важку хворобу очей Лев Матвійович 1848 р. вимушено пішов у відставку і присвятив себе вихованню дітей. Сім'я Кірпи́чових була досить значною – семеро синів та одна донька, при цьому характеризувалася виключною інтелігентністю і вихованістю, любов'ю до науки та літератури, глибокими військовими традиціями. Усе це значно вплинуло на формування особистості Віктора Львовича. По-перше, батько з ранніх років прищепив йому любов до математики. По-друге, приклад батька, а раніше й діда, вплинули на вибір освітнього шляху. Він, як і решта його братів, здобув військову освіту.

Віктор Львович вступив до Полоцького кадетського корпусу, де почав вивчати різноманітні наукові праці, іноземні мови, читав книги англійською. 1862 р. після закінчення Кадетського корпусу молодий учений разом із братом Костянтином був зарахований до Михайлівсько-

го артилерійського училища в Петербурзі на однорічний термін навчання. 1863 р. після закінчення училища був зачислений до Кронштадтської фортечної артилерії. На вибір місця роботи вплинув старший брат Лев Львович, із яким Віктор постійно підтримував тісний зв'язок. Служба в Кронштадті мала кілька переваг: місце служби знаходилося поряд із Петербургом, давало часто зустрічатися зі старшим братом, займатися наукою та вдосталь часу, який можна було використати на самоосвіту. На цьому етапі становлення вперше виявився широкий світогляд ученого. Він захоплювався не лише механікою та математикою, а й геологією, астрономією, історією, ботанікою, анатомією та фізіологією людини. Про це безпосередньо свідчать листи Віктора до свого брата Костянтина.

Вищу освіту Віктор Львович здобув у Михайлівській артилерійській академії, до якої вступив 1865 р. Три роки в академії ще більше розширили його наукове світобачення, виховали інтерес до проблем механічної технології та металургії, який він зберіг до кінця життя. Після закінчення навчання 1868 р. новоспеченого випускника залишили в Академії на посаді репетитора. 1869 р. він дістав посаду викладача й почав читати свій перший навчальний курс – опір матеріалів.

Значний вплив на формування здібностей молодого науковця мало його спілкування із І. О. Вишеградським. Навчаючись в академії, В. Л. Кірпічов прослухав декілька курсів видатного ученого. Не поривали вони зв'язків і надалі. Перебуваючи на викладацькій роботі, Віктор Львович уважно та із вдячністю сприймав підтримку свого наставника, прислухався до його порад. Аналізуючи роботи обох дослідників, можна виявити їх наступність. Отже, уже ранні наукові роботи В. Л. Кірпічова надали йому достатнього авторитету серед науково-технічної громадськості Російської імперії.

Сопко Р.
НТУ «ХПІ»

РЕЗУЛЬТАТИ ПОШУКУ НАУКОВИХ ПУБЛІКАЦІЙ Г. Ф. ПРОСКУРИ У ПЕРІОДИЧНИХ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ВИДАННЯХ ХАРКІВСЬКОГО ПОЛІТЕХНІЧНОГО ІНСТИТУТУ

Вітчизняним історикам науки і техніки відомо вісімдесят три наукових праці видатного вченого в галузі аерогідродинаміки й гідромашинобудування, академіка АН УРСР Григорія Федоровича Проскури, який